

Alguns apunts sobre *Victòria*, de Pau Miró

Una dona viatja en **un vagó buit**. Torna de l'enterrament del seu marit. Tots els tramvies amb els que es creua també estan buits. Ella no hi dóna gaire importància, està alienada per la pèrdua del seu home, no en té ni idea del que està passant, li sembla una mena de somni estrany.

Victòria desconeix que a Barcelona hi ha la vaga dels tramvies, la primera reacció popular contra la dictadura després de la Guerra. La vaga consistia a no pujar als tramvies com a mesura de protesta per la puja del preu dels bitllets en una Barcelona ja de per si castigada per la misèria.

Victòria rep en herència una barberia de barri (el Raval), però el negoci, el seu mitjà de supervivència, no funciona. Des de la mort del seu marit la barberia és un desert. Els homes, quan hi entren i veuen que els ha d'atendre una dona, fan mitja volta i se'n van. Només un falangista, amic del difunt barber i secretament enamorat de la vídua, ve a afaitar-se religiosament cada setmana.

Al darrere de la barberia és on viu la vídua, juntament amb un germà del seu difunt. Al mateix temps, Victòria deixa una habitació a una dona (antiga cantant del Paral·lel), mare d'un fill adolescent, que es guanya la vida cosint i recosint trossos de roba que no vol ningú.

Un dia entra a la barberia un home diferent, un mestre republicà. Vol contractar la vídua perquè talli els cabells de la seva dona que està malalta i no es pot moure de casa.

Aquest és el punt de partida de *Victòria*, una història de por, d'amor i de corrupció situada als anys 50, però d'alguna manera molt present en els nostres dies. Com si d'aquells dies, encara ens n'arribés l'ombra. Aquella gran derrota que va ser la Guerra Civil per a gran part de la població, només es podia combatre amb petites victòries quotidianes. Aquesta és la història d'una d'aquestes petites victòries.

La primera imatge que em va venir al cap quan escrivia el text va ser la d'aquesta dona viatjant sola en un tramvia, veient com n'hi passa un altre pel davant, també buit. Sense saber per què no hi ha viatgers als vagons.

Aquest «mirar cap a una altra banda» de Victòria és el punt de partida, però no el d'arribada. El punt d'arribada és la creació de la consciència ideològica del personatge, o si més no l'intent.

Les tres potes temàtiques: la por, la corrupció i l'absurd

LA POR

Evidentment, els mecanismes brutals de repressió que exercia el sistema policial i la col·laboració espiritual de l'església creaven un estat de pànic en el ciutadà. Aquesta por i les pors actuals són diferents, però ho són tant? Hi ha ecos d'aquelles pors que encara ressonen avui? Hi ha alguna cosa de la nostra passivitat relacionada amb aquella por? Aquesta por continua. No com una por concreta identificable, amb uns determinats perills concrets: una por genèrica que condiona la nostra actitud i la nostra forma de vida col·lectiva. Només així puc entendre certa passivitat. Ara els mitjans divulguen una por a perdre els nostres «privilegis» i sembla que sigui això, només això, el que ens fa reaccionar. Aquesta por que ha envaït les nostres consciències, té alguna cosa a veure amb la dels nostres avis?

LA CORRUPCIÓ

Hi ha alguna cosa fundacional en el model corrupte que es va implantar al primer franquisme. Per una banda hi havia el mercat oficial, del que es treien impostos, i per l'altra el mercat negre, del que es treien suborns. I aquest *modus operandi* s'estenia a nivell vertical en totes les capes de la societat, política, policial, social, tothom jugava a aquest joc. Només es pot entendre que, d'aquesta manera, actualment la corrupció estigui tant a l'ordre del dia i que quan, per exemple, els polítics enxampats es veuen amb l'obligació de donar explicacions, acabin transmetent la sensació que la corrupció és la cosa més normal d'aquest país. Gairebé com respirar. I que seria de ximples no aprofitar-se'n. *La corrupció fa funcionar aquest país.*

Victòria

L'ABSURD

El model econòmic, social i moral d'aquella època era absurd, la censura, l'educació, l'església, la dictadura tot plegat creava una distòpia tan inversemblant com real. Tot es va apagar, fondre, tot estava prohibit.

A *Victòria* cada personatge té la seva màscara. Per diverses raons, se l'ha hagut de construir. La màscara és una nova identitat que els permet sobreviure en aquest context. El meu interès és la profunda solitud que provoca aquesta màscara.

Sense cap mena de dubte, els mecanismes de repressió creaven por i la resposta era esforçar-se per encaixar en un model de vida que en molts casos no coincidia amb la naturalesa personal. I en tot aquest trànsit, alguna part de la musculatura d'un país es va debilitar, es va apagar. El gris...

I com sempre, la solitud que provoca la necessitat de ser un altre, perquè ser qui ets és perillós. I això és solitud. I amb aquesta solitud es fan companyia. És l'únic que tenen, aquesta companyia.

Aquesta imatge, tots sota un mateix sostre, fent-se companyia, estimant-se, delatant-se i fent-se trampes.

Però malgrat això, el text no és explícitament polític. És un text sobre la vida domèstica d'aquesta època. Sobre la supervivència física, i com aquesta conviu amb la supervivència ideològica.

***Victòria* en el context de la meua escriptura**

Amb *Victòria* s'acaba una etapa de la meua escriptura teatral, que sense cap mena de dubte va començar amb *Plou a Barcelona*, estrenada el 2004, i que inclou obres com *Somriure d'elefant*, *Singapur*, la trilogia animal i *Jugadors*.

D'una manera o d'una altra totes aquestes peces tenen com a rerefons el barri del Raval. També tenen una galeria de personatges en comú, són personatges que podrien ser perfectament figurants d'una pel·lícula, però que per a mi són protagonistes.

Victòria

A nivell conceptual, ideològic, sempre són personatges que carreguen un gran pes. Aquest gran pes és el silenci, i aquest silenci engendra una gran violència, i aquesta violència acaba sent el motor d'una rebel·lió interna que sempre topa amb una limitació del llenguatge a l'inici. I a la vegada, i contradictòriament, espurnes de fantasia de llibertat ideològica que els indica una sortida del seu carreró sense sortida.

Victòria no és una excepció a aquests paràmetres. Tornem als anys 50, com ja ho feia a *Girafes*, una mirada enrere per mirar el present. Una peça de personatges i per a actors. Hi batega la poesia, però també una aclaparadora grisor, quotidianitat condicionada per la dictadura.

Notes per als actors i actrius

No em canso de repetir-los que com més expliquem la profunda derrota de cada personatge, més arribarà aquesta pregunta a l'espectador. Més podrem explicar aquesta càrrega del passat en el present.

No des del pamflet, sí de la quotidianitat. Com es filtren aquests temes en el dia a dia d'una barberia de barri (el Raval). Han de sobreviure perquè tenen gana, perquè tenen por i no es poden permetre el luxe de viure d'acord amb la seva ideologia?

Els cérvols

Sembla que el cor dels cérvols sempre està alerta, sempre batega a la màxima intensitat, pendent de percebre qualsevol perill que amenaci la seguretat d'un membre o del conjunt de la manada. Però són tan porucs, els cérvols, que en el seu radar perceptiu qualsevol soroll, per irrellevant que sigui, s'interpreta com una amenaça. Moltes vegades, quan aquests animals són a prop d'un penya-segat o d'una muntanya d'alçada, corren el perill de perdre la vida precisament per un excés de por.

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Victòria

Si un dels membres interpreta un soroll com una amenaça, comença a córrer esbojarradament pres pel pànic, aquesta reacció desencadena una sèrie de moviments incontrolats que fan que més d'un cérvol caigui muntanya avall. No pas per un perill real, sinó per una fanàtica devoció a la por.